

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2628-

5. juli 2024

Spørsmål nr. 2439 til skriftlig besvarelse – avslag på henvisninger til spesialisert rehabilitering

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 28. juni 2024 med følgende spørsmål nr. 2439 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen:

Jeg viser til representant Alfred Bjørlo sitt spørsmål nr. 2134 til skriftlig besvarelse – rehabilitering i spesialisthelsetjenesten, besvart av helse- og omsorgsministeren 07.06.24. Jeg ber Helse- og omsorgsministeren utdype svaret ytterligere, med konkrete tall for avslag på henvisninger til spesialisert rehabilitering for årene 2022 - 2024, både absolutte tall og avslagsprosenten. Jeg ber også om en ytterligere utdyping av årsaken til den økende avslagsprosenten.

Begrunnelse:

Som representant Bjørlo tok opp i sitt spørsmål 2134 så er det en klar tilbakemelding vi får at pasienter får avslag på henvisninger til rehabilitering i spesialisthelsetjenesten, og at dette har tiltatt i 2024.

Jeg ber derfor om en oversikt over utviklingen i avslagsprosenten for de ulike pasientgrupper (delytelser) som spesialisthelsetjenesten har tilbud til, blant annet innenfor nevrologi, revmatologi og arbeidsrettet rehabilitering.

Hva er bakgrunnen for at stadig flere pasienter får avslag på rehabilitering i spesialisthelsetjenesten?

Helse- og omsorgsministeren viser i sitt svar til Helse Vest som sier at utviklingen har bakgrunn i overordnede nasjonale føringer om at hovedtyngden av rehabiliteringstjenestene bør bli gitt i hjemkommunene. Bygger dette på nylig gitte styringssignaler fra helse- og omsorgsministeren til RHFene? Riksrevisjonen rapport 3:12 (2023-2024) konkluderte med at rehabiliteringstilbudet i kommunene er svært mangelfullt. Hvordan vil helse- og

omsorgsministeren sikre at pasientene som får avslag på spesialisert rehabilitering får et tilbud i kommunene?»

Svar:

Jeg viser til mitt svar av 7. juni på representanten Bjørlos spørsmål. I svaret viser jeg til at det er en ulik utvikling i helseregionene i antall henvisninger og avslag, og at det særlig er Helse Vest RHF som har en økning i avslag.

Jeg sa også i mitt svar at Helse Vest RHF informerte om at utviklingen har bakgrunn i overordnede nasjonale føringer om at hovedtyngden av rehabiliteringstjenestene bør bli gitt i hjemkommunen, og at deres praksis for rettighetsvurdering bygger på veilederen for rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator – samt prioriteringsveilederen for fysikalsk medisin og rehabilitering.

Representanten spør om Helse Vest RHF bygger sitt svar på nylig gitte styringssignaler fra helse- og omsorgsministeren til de regionale helseforetakene.

Til representanten Elvestuens konkrete spørsmål vil jeg opplyse at det under regjeringen Støre ikke er gitt nye styringssignaler til de regionale helseforetakene om rehabiliteringstjenester skal ytes i kommunen eller spesialisthelsetjenesten. De siste veilederne fra Helsedirektoratet er publisert under forrige regjering.

De regionale helseforetakene forholder seg blant annet til *Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator*. Veilederen ble publisert i 2018. Helseregionene viser også til at avslagene er gitt blant annet ut fra føringer i *Prioriteringsveilederen for fysikalsk medisin og habilitering*. Prioriteringsveilederen ble publisert i 2015.

Helseregionene viser i sin informasjon til departementet til at avslagene ofte begrunnes med at behovet for helsehjelp kan ivaretas i kommunen. Dette gjelder for eksempel fysioterapi, ordinær trening eller ønske om trening i varmtvannsbasseng. Avvisninger kan også være begrunnet med at pasienten ikke er ferdig utredet, at pasienten allerede har hatt gjentatte opphold i rehabiliteringsinstitusjon eller at henvisningen gjelder en tilstand/ sykdom hvor regionen ikke har noen avtale om private rehabiliteringstilbud.

Representanten viser til Riksrevisjonens siste rapport som tok for seg situasjonen i årene 2020-2023. Riksrevisjonens forrige rapport var fra 2012. Jeg er enig i at det er alvorlig når Riksrevisjonen sier at lite har bedret seg på disse årene. Riksrevisjonen påpeker mangelfulle tilbud i mange kommuner, variasjoner i hvilket tilbud som gis i spesialisthelsetjenesten og for dårlig samarbeid mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Tiltak for å forbedre koordinering og samhandling, blant annet gjennom helsefelleskapene, er et sentralt område i Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Jeg er glad for at alle partier under behandlingen av meldingen mente at rehabiliteringstjenestene skal være blant de

prioriterte områdene i helsefelleskapene, og at alle partier forventer at helsefelleskapene prioriterer rehabilitering når det utlyses samhandlingsmidler.

For å besvare representanten Elvestuens spørsmål om «en oversikt over utviklingen i avslagsprosenten for de ulike pasientgrupper (delytelser) som spesialisthelsetjenesten har tilbud til, blant annet innenfor nevrologi, revmatologi og arbeidsrettet rehabilitering», har Helse- og omsorgsdepartementet innhentet ytterligere informasjon fra de regionale helseforetakene.

Tallgrunnlaget fra de fire regionene følger nedenfor. Tabellene nedenfor har ulik form og detaljeringsnivå. Helse Sør-Øst RHF har oppfattet at representantens spørsmål særlig gjelder de tre delytelsene som er nevnt i spørsmålet fra representanten Elvestuen.

Helse Sør-Øst RHF

Antall pasienter som mottok spesialisert rehabilitering i Helse Sør-Øst:

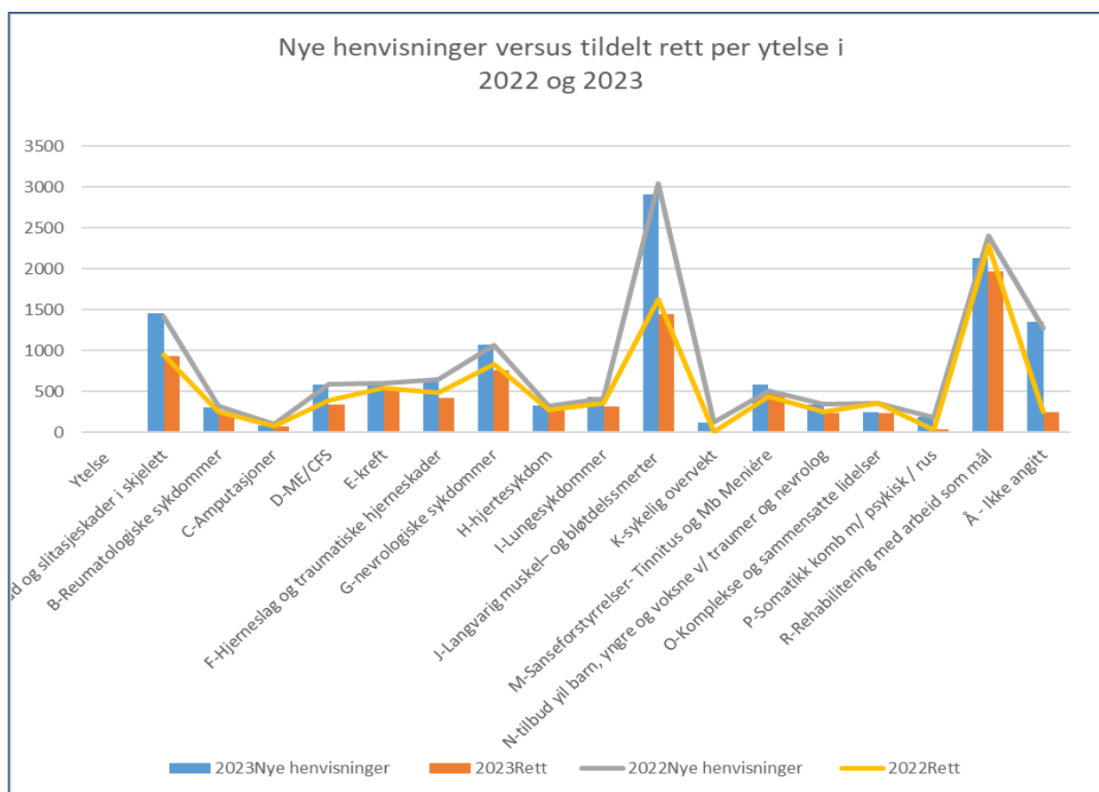
- 2022: 26 900
- 2023: 28 100
- 2024 per mai: 13 200
- 2024 – prognose for hele året: 30 000

Antall pasienter som fikk polikliniske tilbud innen fysikalsk medisin og rehabilitering:

- 2022: 42 000
- 2023: 44 800
- 2024 per mai: 24 500

Avslagsprosent for de tre delytelser som er nevnt i spørsmålet (gjelder henvisning fra fastlege til rehabilitering i privat institusjon):

Delytelse/år	2022 Avslagsprosent	2023 Avslagsprosent	1.tertial 2024 Avslagsprosent
Revmatologi	20%	21%	37%
Nevrologi	22%	29%	35%
Rehabilitering med arbeid som mål	5%	8%	11%

Figur 2: Antall henvisninger fordelt etter målgruppe/delytelse ved rettighetsvurdering i 2022 og 2023.

Helse Midt- Norge RHF

Avslagsprosent for fagområder:

Fagområde/ år	2022			2023			20224 (1. tertial)		
	Henvi- sion.	Avslag	Avslags- prosent	Henvi- sion.	Avslag	Avslags- prosent	Henvi- sion.	Avslag	Avslags- prosent
Brudd, slitasje, ortopedi	386	183	47 %	336	182	54%	130	49	37%
Revmatologi	333	128	38%	280	112	40%	103	23	22%
CFS/ME	243	111	46%	206	106	51,5%	65	24	37%
Kreft	440	108	24,5%	466	99	21%	166	33	20%
Hjerneslag	250	129	52%	204	101	49,5%	64	24	37,5%
Nevrologi	863	345	40%	844	303	36,5%	298	73	24,5%
Hjerte	300	108	36%	242	92	38%	91	18	20%
Lunge	534	184	34,5%	461	163	35%	141	46	33%
Muskel- og bløtdelssmerter	1242	483	39%	1041	593	57%	333	146	44%

Helse Nord RHF:

Avslagsprosent per ytelse 2022:

Ytelser	Navn	Antall beh. henvisn.	Antall avslag	Avslag %	Antall innvilget
1.a.a	Habilitering barn og unge	202	50	25%	152
1.a.b	Habilitering voksne	34	14	41%	20
1.b	Barn med revmatisk sykdom	11	5	45%	6
1.c	Langtidsoppfølging barn etter alvorlig sykdom/skade	3	0	0%	3
1.1	Habilitering voksne CP/barn CP/muskelsyke	14	2	14%	12
1.2	Barn og unge med revmatisk sykdom	0	0	0%	0
1.3	Langtidsoppfølging barn etter alvorlig sykdom/skade	0	0	0%	0
1.4	Gangtrening	7	1	0%	6
2	Kreft voksne	174	45	26%	129
3.1	Overvekt barn og unge	33	11	33 %	22
3.2	Voksne med sykkelig overvekt *	215	80	37%	135
3.3	Overvektsoopererte	10	1	10%	9
4	Hjerneslag, subakutt	118	10	8%	108
5	Hjerneslag kronisk	236	115	49%	121
6	Nevrologi, (Parkinson, Epilepsi, Huntington, MS, Polio m.m)	460	191	42%	269
7	CFS/ME	145	84	58%	61
8	Sanseforstyrrelser	152	46	30%	106
9	Hjertesykdommer	327	81	25%	246
10	Kols og luftveislidelser	422	143	34%	279
11	Ortopedi	539	80	15%	459
12	Pas. med kompleks og sammensatt sykdom	158	46	29%	112
13	Inflammatoriske sykdommer	231	94	41%	137
14	Muskel-skjelett/ikke inflammatoriske	1209	650	54%	559
15	Arbeidsrettet rehabilitering	104	36	35%	68
16	5 dager mestringsopphold via HelseArbeid **	23	0	0%	23

Status etter rettighetsvurdering av henvisninger i 2022:

n=4894	<i>Rett til nødvendig helsehjelp</i>	<i>Avslag</i>
Antall	3052	1842
Prosent	62,4%	37,6%

Avslagsprosent per ytelse 2023:

Ytelser	Navn	Antall beh. henvisn.	Antall innvilget	Antall avslag	Avslags- %
1.a.a	Habilitering barn og unge	173	112	61	35%
1.a.b	Habilitering voksne	40	16	24	60%
1.b	Barn med revmatisk sykdom	5	4	1	20%
1.c	Langtidsoppfølging- Barn etter alvorlig sykdom/skade	8	7	1	13%
1.1	Habilitering voksne CP/barn CP/muskelsyke	18	10	8	44%
1.3	Langtidsoppfølging, Barn etter alvorlig sykdom/skade	1	1	0	0%
1.4	Gangtrening	7	1	6	86%
2	Kreft voksne	163	106	57	35%
3.1	Overvekt barn og unge	40	24	16	40%
3.2	Voksne med sykkelig overvekt *)	187	124	63	34%
3.3	Overvektsoopererte	8	3	5	63%
4	Hjerneslag, subakutt	83	76	7	8%
5	Hjerneslag kronisk	224	107	117	52%
6	Nevrologi, (Parkinson, Epilepsi, Huntington, MS, Polio m.m)	542	294	248	46%
7	CFS/ME	110	48	62	56%
8	Sanseforstyrrelser	161	65	96	60%
9	Hjertesykdommer	260	184	76	29%
10	Kols og luftveislidelser	367	200	167	46%
11	Ortopedi	481	382	99	21%
12	Pas. med kompleks og sammensatt sykdom	124	73	51	41%

13	Inflammatoriske sykdommer	247	128	119	48%
14	Muskel-skjelett/ikke inflammatoriske	1177	631	546	46%
15	Arbeidsrettet rehabilitering	69	48	21	30%

Totalt antall henvisninger i perioden 1.1-1.5 for 2023 og 2024 og sammenlikning av avslagsprosent vises under. Helse Nord opplyser at de i ferietiden ikke har personell som har kompetanse til å gi tall for avslag per ytelse. Dette kan ettersendes når disse er tilbake fra ferie.

	Antall henvisning behandlet	Innvilget	Avvist	Avslagsprosent
2023	2063	1199	824	39,9%
2024	1716	1094	622	36,2%

Helse Vest RHF

Alle	01.01 - 29.05.24		2023		2022		2021	
Reelle nye inkl. reopphold	1624	96%	3986	95%	4041	95%	4010	96%
Anker	68	4%	198	5%	209	5%	183	4%
Sum	1692		4184		4250		4193	
Rett	711	42%	2178	52%	2698	63%	2765	66%
Avvist	878	52%	1946	47%	1532	36%	1420	34%
Vurdering ikke startet	103	6%	60	1%	20	1%	8	0%
Sum	1692		4184		4250		4193	

Med arbeid som mål	01.01 - 29.05.24		2023		2022		2021	
Reelle nye inkl reopphold	204	94%	596	98%	753	98%	687	98%
Anker	12	6%	12	2%	17	2%	16	2%
Sum	216		608		770		703	
Rett	140	65%	484	80%	657	85%	614	87%
Avvist	73	34%	119	19%	113	15%	89	13%
Vurdering ikke startet	3	1%	5	1%	0	0%	0	0%
Sum	216		608		770		703	

Muskel/skjelett	01.01 - 29.05.24		2023		2022		2021	
Reelle nye inkl reopphold	606	97%	1500	95%	1568	95%	1564	96%
Anker	22	3%	82	5%	81	5%	69	4%
Sum	628		1582		1649		1633	
Rett	224	36%	807	51%	1012	61%	1015	62%
Avvist	356	57%	756	48%	628	38%	615	38%
Vurdering ikke startet	48	7%	19	1%	9	1%	3	0%
Sum	628		1582		1649		1633	

Nevrologiske og nevromuskulære sykdom (alle)	01.01 - 29.05.24		2023		2022		2021	
Reelle nye inkl reopphold	128	93%	277	94%	287	94%	293	94%
Anker	9	7%	17	6%	18	6%	19	6%
Sum	137		294		305		312	
Rett	66	48%	141	48%	167	55%	200	64%
Avvist	66	48%	147	50%	138	45%	111	36%
Vurdering ikke startet	5	4%	6	2%	0	0%	1	0%
Sum	137		294		305		312	

Med hilsen

Jan Christian Vestre